

De rol van schaamte bij herstelgericht werken

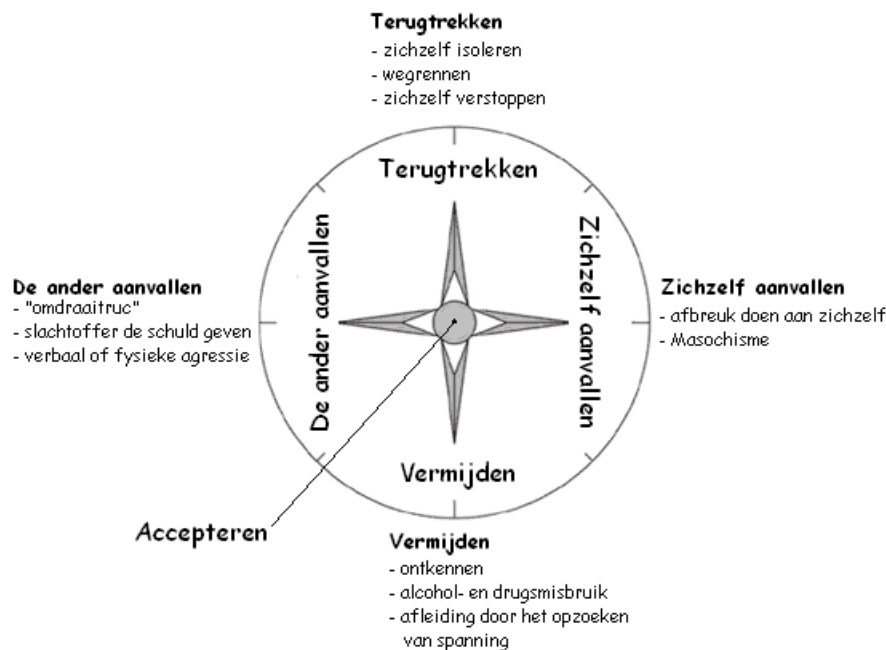
Wat

De nadruk ligt op het herstellen van de aangerichte relationele schade, het is er altijd en het raakt iedereen –zowel de overtreder als alle betrokkenen. Om daarover te kunnen praten moeten mensen zich echt laten zien en communiceren over hun diepste gevoelens. Schaamte en hoe er met schaamte omgegaan wordt speelt daarin een belangrijke rol.

Inhoud

Markus van Alphen biedt vijf denkkaders aan over de rol van schaamte:

- **Tomkins affecttheorie**
Ons leerproces als mens wordt bestuurd door een aantal aangeboren biologische responsen, affecten (positief, negatief of neutraal). De lading van het affect dat we ervaren bepaalt waar we onze aandacht op richten.
- **Sociaal gedrag**
Sociaal gedrag is grotendeels aangeleerd. Het is de mate van de schaamte die deze persoon bij zo'n confrontatie ervaart, die bepalend is voor gedragsverandering.
- **Schaamtewindroos**
Schaamte wordt ervaart of verworpen. Bij het verwerpen van schaamte kan je je positioneren op één van de twee assen (terugtrekken – vermijden; aanvallen – zichzelf aanvallen).

Figuur 1: De Schaamtewindroos (aangepast uit Nathanson, 1996)

- **Blauwdruk voor gezonde gemeenschappen**

De blauwdruk stelt dat gezonde gemeenschappen ontstaan wanneer er een openbaar systeem van individuen bestaat, die afspreken om:

- ✓ Positief affect delen en maximaliseren
- ✓ Negatief affect delen en minimaliseren
- ✓ Verbondenheid als er een openbaar forum bestaat voor het kunnen uitdrukken van affect
- ✓ Het gemeenschapsgevoel wordt hierdoor sterker

- **De herstellende cyclus**

Een herstelgesprek, -kring of -conferentie werken alle volgens een cyclus die aansluit op deze blauwdruk en hoe mensen omgaan met schaamte:

1. Constatering
2. Negatief affect delen
3. Intensiteit van de schaamte stijgt
4. Herstel en minimaliseren van negatief affect
5. Plannen worden gemaakt om de relatie te herstellen.

Bronnen (url, auteur,...)

Nathanson, D.L. (Ed.). (1996). Knowing Feeling. Affect, Script and Psychotherapy. New York: W.W. Norton Company.

Nathanson, D.L. (1992). Shame and Pride: Affect, Sex and the Birth of the Self. New York: W.W. Norton Company.

Van Alphen, M.F. (2004). Shame and Decision-making. <http://www.MarkusvanAlphen.com>

Bijlages:

[De rol van schaamte bij herstelgericht werken](#)